■ Megint a távfűtés ■ Gázsütő és villanykályha ■ 130 millió, félretéve

„Kimért" hőfokok

Fagypont alatt fölforrósodik a Csörög-rovat telefonvonala: innen is, onnan is vacogva jelentik nekünk, hogy a távfűtés már megint... és hogy hiába szólnak... a számlát bezzeg kifizettetik... és így tovább. Többen begyújtanak a gázsütőbe, vagy – kisbabák szobájában – villanykályhával fűtenek. Ezért aztán vettük a bátorságot, meg egy „hitelesítettnek" mondott hőmérőt, és csak úgy, a magunk szakállára elindultunk megnézni, csakugyan megvan-e az előírásos 20 Celsius-fok?

Kereken nulla fokot mutatott az egykori Komócsin, ma „Nevenincs" téri óra-hőmérő, amikor expedíciónk útra kelt. Nem éppen zúzmarás időjárás, de arra gondoltunk, sokan még ilyenkor is fáznak, s a kölcsönbe kapott hőmérőt táskámba rejtve autóztunk a várost körülfogó panelgyűrű felé.

„A fészek melege"

Egy tízemeletes ház második emeletén csöngettünk be először. Kedves, idős néni nyitott ajtót, s mutatta az ágy szélére készített pulóvert meg kötöttkabátot, amit éppen készült fölvenni. Lakásának csak egyik falát melegíti a szomszéd, a másik oldal bizony hideg...

Hőmérőnk piros borszeszmutatója mindezek dacára fölmászott a 20 fokos vonalig, sőt, kis híján elérte a 21 Celsiust is. A szabályok szerint. „Objektíve" tehát minden rendben, a néni tehát csak „szubjektíve" fázik...

Viszont a szomszédék hálószobájában az ágyra helyezett mérce már sehogy sem akart 18 foknál többet mutatni. A háziasszony aprólékosan elmesélte, mi mindent vett magára, most megelégkszünk a kétrészes melegítőruha említésével...

Egy másik házban is szerencsét próbáltunk: egy gyönyörű kisbaba anyukája (ugyancsak réteges öltözetben) még arról is beszámolt, hogy közelben lakó édesapja csak a mérgelődéstől tud kimelegedni. A lakásban vendégeskedő hölgy saját tapasztalataival egészítette ki a hallottakat.

Az igazsághoz tartozik még, hogy ebben a lakásban is „betelt a mérték", megütötte az előírásos 20 fokot.

Drága? Olcsó?

Sárkány László, a Szegedi Távhőszolgáltató Vállalat igazgatója 27 ezer szegedi lakás melegéért felelős. Mint mondja, megérti a fogyasztók érzékenységét, hiszen csak 20 Celsius-fok a kötelezően biztosítandó hőmérséklet, a díj viszont egyre emelkedik: az utóbbi öt évben háromszorosára nőtt, miközben a szolgáltatás színvonala nem változott.

Két éve, 1991-ben szűnt meg az állami támogatás, s mindjárt meg is kétszereződtek az árak. Aztán jött még az energia-ár növekedése, no meg az infláció... És az emberek közben nemigen gazdagodtak. Valószínűleg ebből következik, hogy a Szetáv „kintlevősége" (vagyis a fogyasztók tartozása) 1991-ben még „csak" 30 millió forint volt, most pedig 125 millió...

Az adósokat kétszer fölszólítják, aztán jön a bíróság, végül a végrehajtás. Előfordul, hogy a színes tévé helyett inkább mégis a pénzt adják oda – sokan viszont tényleg nem tudnak fizetni. A legrászorultabbakat az önkormányzat támogatja: 1000-1500 forintot utalnak ki havonta több száz fogyasztónak.

A hideg nem válogat – egyformán fázik nagymama és unoka. (Fotó: Somogyi Károlyné)

Az igazgató úr hozzátette, hogy Szeged még mindig az országos ártáblázat végén áll: kevés helyen olcsóbb a távfűtés.

Mérjen más!

A fogyasztók persze azonnal visszalőnek: a Szetáv önmagát ellenőrzi, amikor emberei csaknem mindig kimutatják az előírásos meleget! És gyanús, hogy a mérések idején mintha rákapcsolnának a radiátorok...

Sárkány Lászlónak erről az a véleménye, hogy „ráfűteni" technikailag lehetetlen, hiszen a külső hőmérséklethez igazodó automata szabályozza a melegvíz hőfokát. A száznál is több hőközpont kézi vezérlése tehát valószínűtlen...

A mérés...? Az igazgató tavaly május óta kéri az önkormányzatot, bízzák másra az ellenőrzést, mert csak így teremthető tiszta helyzet. Ezt idáig nem sikerült elérni. A jelenleginél megnyugtatóbb megoldást pedig csak az hozna, ha minden épület fogyasztását mérni lehetne, s a lakók eszerint fizetnének.

Ez az állapot talán nincs is olyan messze: e célra – még a városgazdálkodási vállalattól kapott vagyonrészből – félretettek 130 millió forintot, s a Szetáv már csak az önkormányzat fejbólintására vár. Másfél év alatt valamennyi hőmennyiségmérőt be lehetne építeni, s akkor a lakóközösség döntené el, milyen meleget akar.

Sárkány László bízik abban, hogy az önkormányzat még decemberben dönt a mérőberendezések fölszereléséről, s akkor máris léphetnénk egyet előre. Enélkül csak az elégedetlenség marad...

Napszakok és celsiusok

Jó tudni: reggel 8 és este 20 óra között átlagosan 20 Celsius-fok meleget kell biztosítani. A konyhában és a WC-ben 16, a fürdőszobában 24, a szobában pedig 20 foknak kell lennie. Persze a fölsorolt értékek csak csukott ajtóknál érvényesek, egyébként 20 fok az átlaghőmérséklet. Így rendelkezik a szabályzat.

Este 8 után viszont már a távfűtők döntik el, mikor és mennyit „tüzeljenek." A nap 24 órájában automata „nézi" a külső hőmérsékletet, s ennek megfelelően olyan fűtővizet állít elő, hogy az előbb fölsorolt hőmérsékleti értékek létre jöjjenek. Kivétel a 23-03 óráig terjedő időszak, amikor az automata – takarékossági okoból – úgy dolgozik, mintha a külső hőmérséklet 10 fokkal megemelkedett volna.

A 30-40 fokra fölmelegített csöveket kezünkkel legföljebb langyosnak érezzük, de a szakemberek szerint ez elegendő az előírt hőmérséklet biztosítására.

Ha napközben a külső hőmérséklet 15 Celsius fölé emelkedik (szeles időben 18 fok a határ), le is állnak a fűtéssel.

Ugyancsak sokan kifogásolták, hogy október végén, november elején hol fűtöttek, hol meg nem, és „szolgáltatás-kimaradás" címén sem lehetett díjmérséklést elérni. Erre az előbbi számsor ad magyarázatot: a szakaszos fűtés a külső hőmérséklethez szabott. Díjcsökkentés – a jelenleg érvényes szabályok szerint – csak 48 órás szolgáltatáskimaradás után adható. Az új szabályozás talán 24 órára szűkíti ezt az időt. (Persze nem számít szolgáltatáskimaradásnak, ha a külső hőmérséklet 15 Celsius-fok fölé emelkedik, s emiatt állnak le.)

Az átalányfizetés persze továbbra is igazságtalan marad. Talán kevesen tudják, hogy az átalányt plusz 4 Celsius-fokra számolják, s ha ennél hidegebb van, a fogyasztók járnak jobban. Ha viszont legalább épületenként mérni tudják a fogyasztást, megszabadulhatunk az átalánytól, s meglátjuk, jobban járunk-e...?

Nyilas Péter

■ Ürgék és ürgeöntők

Meneküljenek a városlakók?

■ A Csendet kérünk címmel, nyáron megjelent sorozatunk után is panaszok tömkelege jut el a hivatalokba és szerkesztőségünkbe amiatt, hogy otthonok százainak nyugalmát dúlják föl – az úgymond társadalmi érdekből oly nélkülözhetetlen – kocsmák, biliárdtermek, zenés szórakozó helyek, valamint bűzös, zajos tevékenységüket lakóövezetben üző kisüzemek, műhelyek és kft-k. A környezetvédelmi, egészségügyi és emberi jogokat sértő zaklatások már odáig fajulnak, hogy az egyszerű szegedi polgárok, akik eddig benépesítették a Belvárost, a lakótelepeket, a kertes peremkerületeket, kiöntött ürge módjára menekülni kénytelenek saját hajlékukból. Törvényhozóink, hivatalnokaink tehetetlenül nézik, miként űzetnek ki otthonukból síppal, dobbal, kalapáccsal, lángvágóval...

„Állati mulatságok" egy bérházban

A Belváros szívében, a Deák Ferenc utcában van egy bérház, amelynek lakói kényszerű társbérletben élnek egy kocsmával, a kocsma száz zajával, bűzével és a vendégek melléktermékeivel. Reggelente, egy-egy álmatlan éjszaka után a lépcsőfordulóban olyan, a dáridózók által hátrahagyott nyomokba botlanak, amelyeket egy jólnevelt gazda saját kutyája után is föltakarít. Ez a „fölemelő" munka, már ha nem óhajtanak nyilvános WC szomszédságában élni, a szerencsétlen lakókra vár. Mert az IKV, úgymond, nem áll a helyzet magaslatán. Az épület ugyanis az ő kezelésükben áll. Ilyenformán.

Még 1992-t írtunk, amikor a lakók először tettek panaszt a polgármesteri hivatal igazgatási irodájában az SzKV oktatási központja ellen. Nem tévedés: e bizalomgerjesztő fedőnév alatt működött ugyanis a szeszesitalt kínáló, zenét is szolgáltató, álcázott kocsma. Az akkori vizsgálat következményeként a szórakozó helyet üzemeltető személyt, csendháborítás címén, 3000, azaz háromezer forint pénzbírsággal sújtották.

A kocsmárosok ezután jöttek, mentek, a kocsma azonban, összes melléktermékével együtt maradt. A lakók azóta is, egyre kisebb toleranciával, kénytelenek tűrni környezetük fizikai és erkölcsi pusztulását. Újabban a cégtáblát átfestették ugyan *biliárd szalonná*, a benne és körülötte folyó ügyek azonban cseppet sem váltak a korábbinál szalonképesebbé. Amikor a lakók a városban szétszórt, extázist igérő „állati mulatságokra" invitáló plakátokon szembe találkoztak saját lakcímükkel, megriadtak. Kő kövön nem marad, ha az „állati rock disco" duhaj legényei mind odaözönlenek, oda, a csöndre, biztonságra vágyó, zömmel idős emberek lakta épületbe. Úgy érezték: ellenük irányuló, frontális támadásra szólították föl a vandálokat. Kapkodtak fűhöz, fához, IKV-hoz, SzKV-hoz: a gépzenétől akkor sikerült megmenekülniük. Szenvedéseik enyhítésének reményében ismét följelentést tettek az igazgatási irodában, a vállalkozási irodában... Az eredmény: csendháborítási bírság. A zaj, a bűz, az álmatlanság, az örökös félelem azonban továbbra is társbérlőjük maradt.

A szomszéd terasza használhatatlan

És, ha a városlakóknak védelmet nyújtó helyi rendelet nem születik meg, (amelyre levélben és lapunk hasábjain tippeket kapott a polgármester egy környezetvédő szakembertől) az marad az idők végeztéig. Vagy addig, amíg a módszeres ürgeöntés révén végleg ki nem halnak Szeged lakóházai...

Roncstelep a szomszédban

Szeged peremén sem zavartalan az élet. Hattyastelepen, a meghitt kis kertes épületek, a sokmilliós, kölcsönökből épült családi házak lakói akár azt is érezhetnék hazatérvén az egésznapos hajsza után: ez maga a béke szigete. Igen ám, csak hogy oda a nyugalom, ha a környékre odatelepszik egy kisebbfajta gyár.

Történt, hogy a rendezett utcasorban, a takaros, új házak közötti foghíjban először megnyílt egy élelmiszerüzlet. Az üres telek maradék négyzetméterein azonban egyszer csak megjelent egy új bérlő, egy bizonyos kft. A környék megdöbbenésére néhány hét alatt autóroncs-teleppé vált ez a terület: kiégett kocsik, rozsdás alkatrészek, halomba dobált gumiabroncsok falták föl a korábbi zöldülő, tujákkal is beültetett kertet. Az elkeserítő látvány mellett az ott folyó ipari tevékenység pokollá változtatta az ott lakók életét.

A legtöbbet szenvedő, közvetlen szomszédok egyike időben elmenekült, sikerült eladnia a házat. Dr. T. K. azonban, ügyvéd létére, tehetetlen.

– Hogy mi a csönd, azt rég elfelejtettük. Pedig azért esett a választásunk erre a városrészre, mert egészséges, nyugodt környezetet szántunk a családunknak. Úgy higgye el, mióta megszületett a kisfiunk, egy éve nem tudjuk kivinni a teraszra levegőztetni, mert ott csak megbetegítenénk. Félünk, hogy az állandó füst, a kopácsolás, a lángvágó hangja egészségi károsodást okoz a gyereknek.

Két utca lakói még tavaly birtokvédelmet kértek a polgármesteri hivatal igazgatási irodájától. Amint elpanaszolták:

– A munkások késő estig, sőt még ünnepnapokon is dolgoznak, hegesztenek, kalapálnak, az ügyfelek jövés-menésétől keletkező por ás zaj valóságos versenypályává változtatta az addig békés, csöndes környéket.

Joghézag áldozatai

Dr. Ganyecz Mihály, az iroda környezetvédelmi munkatársa elmondta: idei májusi határozatukban kötelezték a kft. ügyvezető igazgatóját, hogy korlátozza birtoksértő tevékenységét, követelje meg munkatársaitól, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amellyel a szomszédokat zavarják, jogaik gyakorlásában korlátozzák. Ellenkező esetben pénzbírsággal sújtják.

Arról van elképzelése az embernek, hogy mondjuk miként lehet egy hang nélkül dunnacihákat tölteni tollpihékkel, elég bravúros teljesitmény lenne azonban, ha valaki mások által nem hallható módon ütne-verne-vágna szét egy autót. És itt ugye nem is egyről van szó. Nem csoda, hogy az üzem nem hagyott föl zavaró tevékenységével, és újabb szabálysértési eljárás van folyamatban. Ki tudja, meddig?

■ ***Nem lehetne megelőzni az efféle panaszokat? Történetesen, ha nem adnának engedélyt zajos tevékenység végzésére ott, ahol nyilvánvalóan zavarná a lakosságot az örökös zaj, por, füst – kérdeztem.***

– Sajnos joghézag áldozatai vagyunk. A 20/1982. IpM rendelet, amely a telephelyengedély alapján gyakorolható ipari tevékenységekről szól, csak a kisiparosokra, bedolgozókra vonatkozik, nem alkalmazható gazdálkodó szervezetekre. Az idő túlhaladta ezt a jogszabályt, hiszen jelenleg már nincsenek kisiparosok, ellenben szükség lenne a gazdálkodó szervezetek, vállalkozók tevékenységének szabályozására is.

■ ***Milyen reményeik lehetnek a hattyastelepieknek?***

– A szabálysértési kódex alapján a zavaró tevékenységet bírság útján tudjuk büntetni.

Szintén az idők végeztéig. Mert attól még szomszédjuk marad továbbra is az autóbontó: a füst, a zaj, a por, a nyugtalanság. Vagy ezúttal is győznek az ürgeöntők...

Városlakók! Ne építsünk föl egy új Szegedet valahol a pusztában? Ahol majd valóban demokratikusan kormányozzuk önmagunkat. Úgy, hogy egyesek joga csak olymódon érvényesülhet, ha eközben másoké nem csorbul.

Chikán Ágnes